

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	v
สารบัญภาพ	vi
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเรื่องห่วงโซ่อุปทานของผู้ค้าปลีกรายใหญ่	7
2.2 แนวคิดเรื่องแบบจำลองห่วงโซ่อุปทานและช่องทางการกระจายสินค้า สำหรับสินค้าแบบต่างๆ	11
2.3 แนวคิดเรื่องการวัดสวัสดิการของผู้ประกอบการและผู้บริโภคในห่วงโซ่อุปทาน	14
2.4 การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	19
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	21
3.1 การรวบรวมข้อมูลวิจัย	21
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
3.3 คำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ	22

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	22
3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพโครงสร้างของห่วงโซ่อุปทาน	22
3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแบบจำลองห่วงโซ่อุปทาน	23
3.4.3 การประมาณการและเปรียบเทียบสวัสดิการของผู้ประกอบการและผู้บริโภค	26
3.4.4 การปรับปรุงแบบจำลองห่วงโซ่อุปทาน	29
3.4.5 การหาข้อสรุปและเปรียบเทียบผลการวิจัย	29
บทที่ 4 สถานการณ์ค้าปลีกไทย	31
4.1 สถานการณ์การค้าปลีกของประเทศไทยในภาพรวม	31
4.2 โครงสร้าง พฤติกรรม และผลการดำเนินการ	35
4.3 ระบบโลจิสติกส์ของผู้ค้าปลีกรายใหญ่ในรูปแบบ Modern Trade	58
บทที่ 5 แบบจำลองห่วงโซ่อุปทานของผู้ค้าปลีกรายใหญ่ในรูปแบบ Modern Trade และผลของสวัสดิการสังคมจากแบบจำลอง	63
5.1 แบบจำลองโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานแบบ Distribution Channel	63
5.2 ผลของตลาดจากการแสวงหากำไรสูงสุดของผู้ค้าปลีกและผู้จัดหาสินค้า	67
5.3 ผลกระทบด้านสวัสดิการสังคมจากแบบจำลอง	71
บทที่ 6 การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของตลาดค้าปลีกไทยและสวัสดิการสังคม จากการประมวลผลข้อมูลทุติยภูมิ	78
6.1 การเปลี่ยนแปลงด้านราคาสินค้า	78
6.1.1 ดัชนีราคาสินค้าหมวดผัก	78

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
6.1.2 ดัชนีราคาสินค้าหมวดเนื้อสัตว์	91
6.1.3 ดัชนีราคาหมวดผลไม้	99
6.2 การเปลี่ยนแปลงด้านอำนาจตลาดของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย	108
6.2.1 ส่วนแบ่งในตลาดค้าปลีกแบบ Modern Trade ประเภท Discount Store	109
6.2.2 สรุปผลการขยายตัวทางส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจค้าปลีกรายใหญ่ แบ่งตามบริษัท	110
6.2.3 ส่วนแบ่งตลาดประเภทตลาดค้าปลีกสมัยใหม่	112
6.2.4 สรุปผลการขยายตัวทางส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจค้าปลีกรายใหญ่ แบ่งตามบริษัท	113
6.2.5 ผลค่านวณ Herfindhal-Hirschman Index (HHI)	116
บทที่ 7 สภาพตลาดและผลกระทบด้านการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานผู้ค้าปลีกรายใหญ่	118
7.1 รายละเอียดจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการ	119
7.2 ผลกระทบด้านสวัสดิการสังคมที่สรุปจากข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับผู้ค้าปลีกรายใหญ่ในธุรกิจ ประเภท Modern Trade	128
บทที่ 8 การเปรียบเทียบผลและการปรับปรุงแบบจำลอง	133
8.1 เปรียบเทียบผลจากแบบจำลองและสถานการณ์ตลาด	133
8.2 แนวทางการปรับเปลี่ยนแบบจำลองโดยการเพิ่มปัจจัยด้านคุณภาพ	135
8.3 การวิเคราะห์สวัสดิการสังคมของแบบจำลองที่ปรับเปลี่ยน	140
8.3.1 สวัสดิการของผู้ประกอบการ	140
8.3.2 สวัสดิการของผู้บริโภค	142

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 9 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	145
9.1 สรุปผลการศึกษา	145
9.2 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย	150
9.3 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยและแนวทางการวิจัยในอนาคต	153
เอกสารอ้างอิง	156

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1: ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค	9
ตารางที่ 2.2: ส่วนแบ่งทางการตลาดของธุรกิจไฮเปอร์มาร์เก็ต (รวมคู่แข่งทางอ้อม คือ แม็คโคร) ในปีพ.ศ. 2553	11
ตารางที่ 4.1: ดัชนีมูลค่าค้าปลีกทั่วประเทศ ณ ราคาปี พ.ศ.2545 ระหว่าง พ.ศ.2545-2555	32
ตารางที่ 4.2: ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต	34
ตารางที่ 4.3: ส่วนแบ่งทางการตลาดของธุรกิจไฮเปอร์มาร์เก็ต (รวมคู่แข่งทางอ้อม คือ แม็คโคร) ในปี พ.ศ. 2555	42
ตารางที่ 4.4: จำนวนสาขาของซูเปอร์มาร์เก็ตในประเทศไทย ณ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2556	43
ตารางที่ 6.1: รายงานผลการประกอบการของธุรกิจค้าปลีก	108
ตารางที่ 6.2: ส่วนแบ่งตลาดของร้านค้าปลีกประเภท Discount Store ในปี พ.ศ. 2551-2555	110
ตารางที่ 6.3: ส่วนแบ่งตลาดของร้านค้าปลีกประเภทร้านค้าปลีกโมเดิร์นเทรด ในปี พ.ศ. 2551-2555	113
ตารางที่ 6.4: ค่าดัชนี HHI ของร้านค้าปลีกประเภท Discount Store ในปี พ.ศ. 2551-2555	116
ตารางที่ 6.5: ค่าดัชนี HHI ของร้านค้าปลีกประเภทร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในปี พ.ศ. 2551-2555	117
ตารางที่ 7.1: สรุปผลกระทบที่มีต่อสวัสดิการสังคมด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ประกอบการ	131
ตารางที่ 8.1 การเปรียบเทียบผลจากแบบจำลองและผลจากสภาพตลาดจริง จากข้อมูลทุติยภูมิและการสัมภาษณ์เชิงลึก	134

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 2.1: รูปแบบของห่วงโซ่อุปทานเปรียบเทียบ ระหว่างรูปแบบสมัยก่อน (conventional) และรูปแบบสมัยใหม่ (contemporary)	8
แผนภาพที่ 2.2: กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	19
แผนภาพที่ 3.1: รูปแบบตลาดรับซื้อของผู้จัดหาสินค้า	23
แผนภาพที่ 3.2: รูปแบบตลาดค้าปลีกของผู้ค้าปลีกขนาดใหญ่	25
แผนภาพที่ 6.1: แสดงดัชนีราคามะนาวในปี พ.ศ. 2545-2556	79
แผนภาพที่ 6.2: แสดงอัตราการเติบโตของราคามะนาวในปีพ.ศ. 2545-2556	79
แผนภาพที่ 6.3: แสดงดัชนีราคามะเขือเทศในปี พ.ศ. 2545-2556	80
แผนภาพที่ 6.4: แสดงอัตราการเติบโตของราคามะเขือเทศในปีพ.ศ. 2545-2556	81
แผนภาพที่ 6.5: แสดงดัชนีราคาผักกาดขาวปลีในปี พ.ศ. 2545-2556	82
แผนภาพที่ 6.6: แสดงอัตราการเติบโตของราคาผักกาดขาวปลีในปีพ.ศ. 2545-2556	82
แผนภาพที่ 6.7: แสดงดัชนีราคาผักคะน้าในปี พ.ศ. 2545-2556	83
แผนภาพที่ 6.8: แสดงอัตราการเติบโตของราคาผักคะน้าในปีพ.ศ. 2545-2556	84
แผนภาพที่ 6.9: แสดงดัชนีราคาแตงกวาในปี พ.ศ. 2545-2556	85
แผนภาพที่ 6.10: แสดงอัตราการเติบโตของราคาแตงกวาในปีพ.ศ. 2545-2556	85
แผนภาพที่ 6.11: แสดงดัชนีราคาผักบุงเงินในปี พ.ศ. 2545-2556	86
แผนภาพที่ 6.12: แสดงอัตราการเติบโตของราคาผักบุงเงินในปีพ.ศ. 2545-2556	87
แผนภาพที่ 6.13: แสดงดัชนีราคาผักกะหล่ำดอกในปี พ.ศ. 2545-2556	88
แผนภาพที่ 6.14: แสดงอัตราการเติบโตของราคาผักกะหล่ำดอกในปีพ.ศ. 2545-2556	88
แผนภาพที่ 6.15: แสดงดัชนีราคาพริกชี้หนูในปี พ.ศ. 2545-2556	89
แผนภาพที่ 6.16: แสดงอัตราการเติบโตของราคาพริกชี้หนูในปีพ.ศ. 2545-2556	90
แผนภาพที่ 6.17: แสดงดัชนีราคาสุกรเนื้อแดง สันใน ในปี พ.ศ. 2545-2556	91
แผนภาพที่ 6.18: แสดงอัตราการเติบโตของราคาสุกรเนื้อแดง สันใน ในปีพ.ศ. 2545-2556	92
แผนภาพที่ 6.19: แสดงดัชนีราคาสุกรเนื้อแดง สันใน ในปี พ.ศ. 2545-2556	93

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพที่ 6.20: แสดงอัตราการเติบโตของราคาสุกรเนื้อแดง สันนอก ในปีพ.ศ. 2545-2556	93
แผนภาพที่ 6.21: แสดงดัชนีราคาเนื้อโค สันใน ในปี พ.ศ. 2545-2556	94
แผนภาพที่ 6.22: แสดงอัตราการเติบโตของราคาเนื้อโค สันใน ในปีพ.ศ. 2545-2556	95
แผนภาพที่ 6.23: แสดงดัชนีราคาไก่ชำแหละ เนื้อสันในในปี พ.ศ. 2545-2556	96
แผนภาพที่ 6.24: แสดงอัตราการเติบโตของราคาไก่ชำแหละ เนื้อสันใน ในปีพ.ศ. 2545-2556	96
แผนภาพที่ 6.25: แสดงดัชนีราคาไข่ไก่เบอร์ 1 ในปี พ.ศ. 2545-2556	97
แผนภาพที่ 6.26: แสดงอัตราการเติบโตของราคาไข่ไก่เบอร์ 1 ในปีพ.ศ. 2545-2556	98
แผนภาพที่ 6.27: แสดงดัชนีราคาฟรังสาถั่วในปี พ.ศ. 2545-2556	100
แผนภาพที่ 6.28: แสดงอัตราการเติบโตของราคาฟรังสาถั่วในปีพ.ศ. 2545-2556	100
แผนภาพที่ 6.29: แสดงดัชนีราคากล้วยหอมทองในปี พ.ศ. 2545-2556	101
แผนภาพที่ 6.30: แสดงอัตราการเติบโตของราคากล้วยหอมทองในปีพ.ศ. 2545-2556	102
แผนภาพที่ 6.31: แสดงดัชนีราคามะม่วงเขียวเสวยในปี พ.ศ. 2545-2556	103
แผนภาพที่ 6.32: แสดงอัตราการเติบโตของราคามะม่วงเขียวเสวย ในปีพ.ศ. 2545-2556	103
แผนภาพที่ 6.33: แสดงดัชนีราคามะละกอแขกดำในปี พ.ศ. 2545-2556	104
แผนภาพที่ 6.34: แสดงอัตราการเติบโตของราคามะละกอแขกดำในปีพ.ศ. 2545-2556	105
แผนภาพที่ 6.35: แสดงดัชนีราคามังคุดในปี พ.ศ. 2545-2556	106
แผนภาพที่ 6.36: แสดงอัตราการเติบโตของราคามังคุดในปีพ.ศ. 2545-2556	106
แผนภาพที่ 6.37: ส่วนแบ่งตลาดของTesco Lotus ในปีพ.ศ. 2551-2555	110
แผนภาพที่ 6.38: ส่วนแบ่งตลาดของ Big C ในปีพ.ศ. 2551-2555	111
แผนภาพที่ 6.39: ส่วนแบ่งตลาดของ Makro ในปีพ.ศ. 2551-2555	112
แผนภาพที่ 6.40: ส่วนแบ่งตลาดของTesco Lotus ในปีพ.ศ. 2551-2555	113
แผนภาพที่ 6.41: ส่วนแบ่งตลาดของ Big C ในปีพ.ศ. 2551-2555	114

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพที่ 6.42: ส่วนแบ่งตลาดของ Makro ในปีพ.ศ. 2551-2555	115
แผนภาพที่ 6.43: ส่วนแบ่งตลาดของ Seven-Eleven ในปี พ.ศ. 2551-2555	115